

ปัญหาในการคุ้มครองสิทธิผู้ซื้อในการซื้อขายรถยนต์ใหม่
THE LEGAL PROBLEM OF BUYER'S RIGHT PROTECTION IN
NEW CAR'S PURCHASE CONTRACT

ร.อ. ธนดล ถนอมนิรชรชัย

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ รองศาสตราจารย์ อภัสสร จันทวิมล

หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิตกลุ่มวิชากฎหมายธุรกิจ
 คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

บทคัดย่อ

ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างผู้บริโภคผู้ซื้อรถยนต์ใหม่กับบริษัทผู้ขายรถยนต์ใหม่นั้น มีสาเหตุเกิดจากการไม่พยายามทำความเข้าใจกันเองของทั้งสองฝ่ายทั้งผู้ซื้อและผู้ขาย และต่างก็ยึดถือข้อได้เปรียบเสียเปรียบของบทบัญญัติของกฎหมายที่มีใช้อยู่ ซึ่งตามระบบการค้าเสรีทำให้ผู้ซื้อและผู้ขายต่างฝ่ายต่างมีสิทธิเสรีภาพในการที่จะทำสัญญาซื้อขายได้อย่างคล่องตัว โดยอยู่ภายใต้หลักเสรีภาพของการแสวงเจตนา ดังนั้นในสารนิพนธ์นี้จะวิเคราะห์เกี่ยวกับสิทธิตามกฎหมายของผู้ซื้อรถยนต์ที่ชำรุดบกพร่อง ดังนี้ 1) สิทธิปฏิเสธการรับชำระหนี้ 2) สิทธิปฏิเสธการชำระราคา 3) สิทธิเรียกให้ผู้ขายซ่อมแซม 4) สิทธิเรียกให้ผู้ขายส่งมอบทรัพย์สินใหม่ 5) สิทธิเรียกค่าเสียหาย 6) สิทธิเรียกราคาคืน หรือสิทธิเลิกสัญญา สิ่งนี้ทำให้บทบาทของหน่วยงานคุ้มครองผู้บริโภคของภาครัฐในปัจจุบันก็ยังถูกมองว่าเป็นแค่ “เสือกระดาษ” ที่ไม่สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นและไม่สามารถทำการประสานความเข้าใจระหว่างผู้บริโภคและบริษัทรถยนต์ได้ จึงทำให้เกิดปัญหากับผู้บริโภคผู้ซื้อรถยนต์ใหม่ติดตามมาเช่นปัจจุบันนี้

จากที่กล่าวมาเกี่ยวกับความชำรุดบกพร่องในรถยนต์อาจจะต้องอาศัยสื่อมวลชนเป็นเครื่องมือในการร้องเรียนเนื่องจากประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายที่ใช้บังคับเฉพาะในกรณีที่พบปัญหารถยนต์ชำรุดบกพร่องเกิดขึ้นภายหลังที่มีการส่งมอบจากการซื้อขายรถยนต์ใหม่ จึงเป็นที่มาของการศึกษาเพื่อหามาตรการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับความชำรุดบกพร่องตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ให้ครอบคลุมชัดเจนมากกว่าเดิม ผู้วิจัยเน้นศึกษาเฉพาะความชำรุดบกพร่องตามบัญญัติกฎหมายไทยได้แก่ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 472 มีใจความสำคัญว่า “... ผู้ขายต้องรับผิดชอบ...” ซึ่งกรณีที่ผู้ขายต้องรับผิดชอบนั้นประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์วางหลักเกณฑ์ว่าด้วยความรับผิดชอบเพื่อชำรุดบกพร่องไว้กว้างๆ แต่เพียงว่าในกรณีที่ทรัพย์สินที่ขายชำรุดบกพร่องผู้ขายต้องรับผิดชอบ แต่ไม่ได้บัญญัติไว้ด้วยว่าผู้ขายต้องรับผิดชอบนั้น ต้องรับผิดชอบอย่างไร ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของนักกฎหมายและศาลที่จะต้องตีความกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบของผู้ขายให้ได้ความกระจ่าง โดยอาศัยบทบัญญัติกฎหมายลักษณะซื้อขาย ลักษณะหนี้หลักทั่วไป และลักษณะสัญญาเป็นเครื่องช่วย ซึ่งในเบื้องต้นจะต้องทำความเข้าใจให้กระจ่างเสียก่อนว่า ความรับผิดชอบเพื่อชำรุดบกพร่องของผู้ขายนั้น แท้จริงก็คือความรับผิดชอบเพื่อการไม่ชำระหนี้นั่นเอง ทั้งนี้ เพราะหนี้ตามสัญญาซื้อขายนั้นหาได้จำกัดอยู่เฉพาะเรื่องการโอนกรรมสิทธิ์และส่งมอบทรัพย์สินเท่านั้น ไม่หากยังรวมไปถึงหนี้ส่งมอบทรัพย์สินโดยปราศจากความชำรุดบกพร่อง ซึ่งเป็นหนี้ที่กฎหมายลักษณะซื้อขายได้รับรองไว้เป็นพิเศษ การที่ผู้ขายโอนกรรมสิทธิ์และส่งมอบทรัพย์สินที่ขายแก่ผู้ซื้ออย่างไม่พอที่จะเรียกได้ว่าผู้ขายได้ชำระหนี้ให้ต้องตามความประสงค์อันแท้จริงแห่งมูลหนี้ก็เรียกได้ว่าเป็นการไม่ชำระหนี้เหมือนกันสิทธิของผู้ซื้อก่อนที่จะดำเนินการทางกฎหมาย ในปัจจุบันจากปัญหาเกี่ยวกับความชำรุดบกพร่องของรถยนต์ซึ่งเมื่อผู้ซื้อไม่ได้รับการแก้ปัญหาด้วยความชอบธรรมก็มักจะอาศัย

สื่อมวลชนเป็นสื่อกลาง หากไม่ได้รับการเยียวยาแก้ไขให้ได้รับความชอบธรรมก็มีสิทธิที่จะนำเรื่องขึ้นฟ้องร้องต่อศาลได้ต่อไปตามสิทธิของผู้ซื้อ

ผู้ศึกษาวิจัยได้ศึกษาผลกระทบในเรื่องนี้ และขอเสนอแนะให้แก้ไขประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของประเทศไทยที่เกี่ยวกับเรื่องความชำรุดบกพร่องในตัวทรัพย์สินที่ชำรุดบกพร่องให้ครอบคลุมถึงทรัพย์สินที่ไม่มีคุณสมบัติตามที่ผู้ขายได้โฆษณาไว้ รวมถึงกรณีที่ผู้ขายจัดทำคู่มือบกพร่องไม่สามารถทำให้ผู้ซื้อเข้าใจถึงวิธีการและขั้นตอนในการใช้ทรัพย์สินนั้นๆ สิ่งนี้เพื่ออุดช่องว่างของกฎหมายไทยและแก้ไขปัญหาในการตีความกฎหมายเพื่อคุ้มครองผู้ซื้อให้ได้รับความเป็นธรรม และควรบัญญัติสิทธิของผู้ซื้อ กรณีที่เกิดความชำรุดบกพร่อง โดยระบุให้สิทธิผู้ซื้อเรียกให้ผู้ขายซ่อมแซมทรัพย์สินที่ชำรุดบกพร่อง หากผู้ขายไม่สามารถซ่อมแซมแก้ไขได้ ควรกำหนดว่าผู้ขายต้องรับผิดชอบอย่างไร ตามหลักกฎหมายของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีที่ระบุความรับผิดชอบของผู้ขายไว้อย่างชัดเจนมีรายละเอียดสำคัญคือ สามารถเรียกให้ผู้ขายซ่อมแซมรถยนต์ที่ชำรุดบกพร่องได้ 2 ครั้ง หากเรียกให้ผู้ขายซ่อมแซมรถยนต์ที่ชำรุดบกพร่องจำนวน 2 ครั้งแล้วไม่ได้ผล ผู้ซื้อสามารถยกเลิกสัญญาหรือขอเปลี่ยนแปลงทรัพย์สินใหม่ได้ หรือขอให้ลดราคาตามสัดส่วนได้หรือผู้ซื้อสามารถเรียกค่าเสียหายได้ รวมถึงค่าใช้จ่ายที่ผู้ซื้อต้องเสียไปเพราะเหตุทรัพย์สินที่ซื้อเกิดความชำรุดบกพร่อง อาทิ ค่าขนส่ง ค่าแรงงาน ค่าล้างเสียง ค่าใช้จ่ายในการฟ้องคดี ค่าเสียหายที่เกิดต่อร่างกายหรือจิตใจของผู้ซื้อ

ABSTRACT

Problems occurred between consumers being new car buyer and new car seller's company, are due to the lack of understanding between both buyer and seller and each will abide by advantage and disadvantage of a legal provision as applicable. Under free trade system, buyer and seller each have right and liberty to make sale and purchase transactions under the principle of freedom of intention. This independent study will analyse legal rights of buyer of defect car, namely: 1) Right to refuse debt 's payment 2) Right to refuse price settlement 3) Right to claim repair from the seller 4) Right to call for new property from buyer 5) The right to claim damages and 6) Right to claim for refund or right to terminate contract. This will show that the roles of the consumer protection unit of the government nowadays are still considered as "A paper tiger" that is unable to solve the problems and create understanding. between consumer and automobile company. Thus, this causes problems to new car buyer as appeared at the present time.

As mentioned, the problems on defects of car cannot be solved. Mass media may be a tool to express the problems to public. This is because Thailand does not have an applicable law for the case of defects of car occurred after delivery of new car purchased. . Hence, this becomes the intention of study and research to find out measures by amending provision on defects of goods in the Civil and Commercial Code, to cover more problems .In this respect, the author emphasizes the issue of defects of goods under Section 472 of the Civil and Commercial Code, prescribing that "...seller must be responsible..." in which case, the law broadly set up a criteria that in case of defects of goods occurred, the seller must be responsible for such defects but there is no extent of responsibility or how seller to be responsible. As a result, it is a duty of lawyer and court to clearly interpret the law about seller's responsibility by using the criteria of sale and purchase, obligation and contract provisions to assist in such interpretation. Initially, it must understand that the responsibility of seller on defects of goods is in fact the responsibility for non-

performance of debt. This is because the obligation under the sale and purchase contracts is not limited only to the transfer of ownership and delivery of goods but this includes delivery of goods without defects as recognized by legal provision of sale and purchase transaction. The fact that seller transfers ownership and delivers goods to buyer is not enough to consider that seller has performed the obligation in accordance with the real intention of obligation. At present, as the issue on defect of car has not been solved, the buyer is likely to turn to mass media and if the problem is not solved, the matter will be further submitted to the relevant courts for judgment.

The researcher studies about the impact of the problem and proposes that the Civil and Commercial Code regarding provisions on defects of goods be amended to include a goods, the quality of which is not complied with that as advertised and the case where seller provides the error manual insofar as buyer is unable to understand method and steps to use the goods purchased. This is to fill in the gap in Thai law and solve the problems in interpreting the law to protect and give justice to buyer. In addition, the law should specify the rights of buyer to demand seller to make a repair for defects of goods occurred and if seller is unable to make good, to what extent seller should be responsible. Under German law, the responsibility of seller is clearly specified. The details of the law is that seller of defect car can demand twice for repair. If the repair was made twice but defect was not solved, buyer can terminate the contract or claim a new car instead or demand reduction of price of goods proportionally or demand for damage compensation including expenses incurred to buyer due to defects occurred such as transportation, labor for repair, lawyer fee and damages occurred to body or mind of buyer.

บทนำ

ปัญหาของผู้บริโภคที่ถูกเอาเปรียบในธุรกิจซื้อขายรถยนต์ใหม่เกิดขึ้นมากมาย และมีการร้องเรียนของผู้บริโภคอย่างต่อเนื่อง ส่วนใหญ่จะเป็นปัญหาที่เกิดจากผู้บริโภคที่ซื้อรถยนต์ใหม่มาใช้งานแล้วเกิดปัญหาการบกพร่อง อุปกรณ์ชำรุด หรือระบบความปลอดภัยไม่ทำงานอย่างที่โฆษณาไว้ โดยผู้บริโภคคาดหวังที่จะให้บริษัทผู้ผลิตหรือตัวแทนฝ่ายขายรถยนต์ใหม่นั้น แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ในขณะที่บางรายเสียความรู้สึกและต้องการได้รถใหม่มาเปลี่ยนแทน แต่ในอีกด้านหนึ่งนั้นบริษัทรถยนต์ก็ยืนยันว่าพยายามแก้ไขจุดบกพร่องอย่างเต็มที่ แต่ไม่สามารถเปลี่ยนรถคันใหม่ให้ได้เพราะไม่มีนโยบายเช่นนี้ สังคมไทยปัจจุบันนี้ พบว่ามีผู้บริโภคซื้อรถยนต์ใหม่ได้รับความเดือดร้อนจากกรณีรถยนต์ที่ซื้อมามีความบกพร่องเป็นจำนวนหนึ่ง ซึ่งส่วนใหญ่ร้องเรียนกับสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคและสื่อมวลชนไปแล้ว แต่มีเพียงไม่กี่รายเท่านั้นที่ดำเนินคดีด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องจนส่งผลไปถึงผู้บริโภครายอื่นๆ ด้วย ดังนั้น จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างผู้บริโภคผู้ซื้อรถยนต์ใหม่กับบริษัทผู้ขายรถยนต์ใหม่นั้น มีสาเหตุเกิดจากการไม่พยายามทำความเข้าใจกันเองของทั้งสองฝ่ายทั้งผู้ซื้อและผู้ขายและต่างก็ยึดถือข้อได้เปรียบเสียเปรียบของบทบัญญัติของกฎหมายที่มีใช้อยู่ ซึ่งตามระบบการค้าเสรีทำให้ผู้ซื้อและผู้ขายต่างฝ่ายต่างมีสิทธิเสรีภาพในการที่จะทำสัญญาซื้อขายได้อย่างคล่องตัว โดยอยู่ภายใต้หลักเสรีภาพของการแสดงเจตนา ดังนั้นผู้ซื้อรถยนต์จึงต้องศึกษาข้อมูลของรถยนต์แต่ละคันที่ตนประสงค์จะซื้อให้ดีเสียก่อนที่จะตัดสินใจซื้อรถยนต์คันนั้นๆ เพราะรถยนต์ถือเป็นทรัพย์สินที่มีราคาสูงมาก ประกอบกับเทคโนโลยีที่ใช้ในการผลิตรถยนต์มีกลไกที่ซับซ้อนมาก และมีส่วนประกอบเป็นจำนวนมาก จึงยากที่ผู้ซื้อซึ่งไม่มีความรู้ในเรื่องเครื่องยนตร์กลไกของรถยนต์จะตรวจสอบว่ารถยนต์

ปราศจากความชำรุดบกพร่อง ดังนั้นภายหลังจากที่มีการตกลงทำสัญญาซื้อขายเสร็จเรียบร้อยแล้ว จนกระทั่งมีการส่งมอบรถยนต์เรียบร้อยแล้ว หากพบความชำรุดบกพร่องในภายหลัง ผู้ซื้อจึงถูกละเลย เพราะบริษัทรถยนต์ยังเพิกเฉยไม่ดำเนินการอย่างเร่งรีบแต่ประการใด กลับรอจนเรื่องถูกร้องเรียนจนเสื่อมเสียชื่อเสียงแล้วจึงค่อยมาตามแก้ปัญหา โดยยึดหลักการที่ฝ่ายผู้ขายยินยอมจ่ายน้อยที่สุด เพียงเพื่อให้เรื่องเงียบ แล้วผู้ขายก็ยังขายรถยนต์ได้ต่อไป และยังคงปัญหาทำนองเดียวกันกับผู้ซื้อรายใหม่ๆ ต่อมาอย่างไม่รู้จักจบสิ้น ซึ่งเมื่อผู้ซื้อรถยนต์พบความชำรุดบกพร่อง และปัญหาต่างๆ ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ปัจจุบันผู้ซื้อส่วนมากมักจะแก้ไขปัญหาโดยการอาศัยสื่อมวลชนเป็นเครื่องมือเรียกร้องสิทธิต่างๆ หรือบางกรณีอาจใช้วิธีการรุนแรง บางครั้งถึงขั้นทุบรถคันที่พบความชำรุดบกพร่อง เพื่อประจานยี่ห้อรถยนต์ที่ตนซื้อ จนต่อมามีการเลียนแบบกันจนผู้ซื้อหลายท่านคงลี้มนึกถึงวิธีการแก้ปัญหาโดยการเรียกร้องสิทธิโดยอาศัยกฎหมายเป็นเครื่องมือว่าสิทธิที่ผู้ซื้อเรียกร้องผ่านสื่อมวลชน เช่น การขอให้ส่งมอบรถใหม่ หรือการขอคืนราคานั้น ผู้ซื้อสามารถทำได้หรือไม่ โดยอาศัยบทบัญญัติกฎหมายใด หรือเป็นเรื่องที่ผู้ซื้อเข้าใจผิดไปเองว่าตนเองมีสิทธิหรือสิทธิต่าง ๆ นั้น ผู้ซื้อเข้าใจถูกต้องแล้ว

สารนิพนธ์นี้จึงนำเสนอเกี่ยวกับสิทธิตามกฎหมายของผู้ซื้อรถยนต์ที่ชำรุดบกพร่อง ดังนี้

1. สิทธิปฏิเสธการรับชำระหนี้
2. สิทธิปฏิเสธการชำระราคา
3. สิทธิเรียกให้ผู้ขายซ่อมแซม
4. สิทธิเรียกให้ผู้ขายส่งมอบทรัพย์สินใหม่
5. สิทธิเรียกค่าเสียหาย
6. สิทธิเรียกราคาคืน หรือสิทธิเลิกสัญญา

จากปัญหาต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้นเกี่ยวกับความชำรุดบกพร่องในรถยนต์และไม่สามารถแก้ปัญหาต่างๆ ได้ลุกล้างด้วยดีต้องอาศัยสื่อมวลชนเป็นเครื่องมือบ้าง อาจเป็นเพราะว่าประเทศไทยเรายังไม่มีกฎหมายที่ใช้บังคับโดยเฉพาะเมื่อพบว่าปัญหารถยนต์ชำรุดบกพร่องภายหลังที่มีการส่งมอบรถยนต์จากการซื้อขายรถยนต์ใหม่หรืออาจจะมีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับความชำรุดบกพร่องตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ให้ครอบคลุมชัดเจนมากกว่าเดิม

วัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวความคิด ทฤษฎีความเป็นมาเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิของผู้ซื้อในสัญญาซื้อขายรถยนต์ใหม่
2. เพื่อศึกษามาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิของผู้ซื้อในสัญญาซื้อขายรถยนต์ใหม่ตามกฎหมายต่างประเทศและกฎหมายไทย
3. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ปัญหากฎหมายในการคุ้มครองสิทธิของผู้ซื้อในสัญญาซื้อขายรถยนต์ใหม่
4. เพื่อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาคู่มือคุ้มครองสิทธิของผู้ซื้อในสัญญาซื้อขายรถยนต์ใหม่

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงแนวความคิด ทฤษฎีความเป็นมาเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิของผู้ซื้อในสัญญาซื้อขายรถยนต์ใหม่

2. ทำให้ทราบถึงมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิของผู้ซื้อในสัญญาซื้อขายรถยนต์ใหม่ตามกฎหมายต่างประเทศและกฎหมายไทย
3. ทำให้ทราบผลการวิเคราะห์ปัญหากฎหมายในการคุ้มครองสิทธิของผู้ซื้อในสัญญาซื้อขายรถยนต์ใหม่
4. ทำให้ได้มาซึ่งมาตรการในการปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิของผู้ซื้อในสัญญาซื้อขายรถยนต์ และเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาการคุ้มครองสิทธิของผู้ซื้อในสัญญาซื้อขายรถยนต์ใหม่

สมมติฐานของการศึกษาวิจัย

การซื้อขายรถยนต์ใหม่นั้นหากความชำรุดบกพร่องเกิดขึ้นผู้ซื้อไม่สามารถแสดงสิทธิต่างๆ ได้เลยไม่ว่าจะเป็นสิทธิปฏิเสธการรับชำระหนี้ สิทธิปฏิเสธการชำระราคา สิทธิเรียกให้ผู้ขายซ่อมแซม สิทธิเรียกให้ผู้ขายส่งมอบทรัพย์สินใหม่ สิทธิเรียกค่าเสียหาย และสิทธิเรียกราคาคืน หรือสิทธิเลิกสัญญาจึงทำให้ไม่สามารถแก้ปัญหาต่างๆ ได้ลุล่วงด้วยดีจึงต้องอาศัยสื่อมวลชนเป็นเครื่องมืออาจเป็นเพราะว่าประเทศไทยเรายังไม่มีกฎหมายที่ใช้บังคับโดยเฉพาะเมื่อพบว่าปัญหารถยนต์ชำรุดบกพร่องภายหลังที่มีการส่งมอบรถยนต์จากการซื้อขายรถยนต์ใหม่ ดังนั้นเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาและคุ้มครองสิทธิของผู้ซื้อผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาค้นคว้าเพื่อหามาตรการเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับความชำรุดบกพร่องตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ให้ครอบคลุมชัดเจนมากกว่าเดิมโดยทำให้คู่สัญญาไม่ว่าจะเป็นผู้ซื้อหรือผู้ขายได้รับความยุติธรรมจากการใช้กฎหมาย

ขอบเขตของการวิจัย

ศึกษาเฉพาะกรณีปัญหาอันเนื่องมาจากความชำรุดบกพร่อง อันเนื่องมาจากการซื้อขายรถยนต์ตามกฎหมายซื้อขายรถยนต์ใหม่ โดยศึกษาเงื่อนไขหลักเกณฑ์และปัญหาในการเรียกร้องสิทธิระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย โดยเปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศ และมีหน่วยงานใดบ้างที่เกี่ยวข้องพร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหาทั้งในแง่ตัวบทกฎหมาย วิธีการบังคับใช้ตามสภาพของปัญหาและให้สอดคล้องกับกลไกการบังคับใช้กฎหมายในประเทศไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีการศึกษาเป็นการวิจัยเชิง (Documentary Research) โดยศึกษาค้นคว้าตัวบทกฎหมายไทยและต่างประเทศ แนวความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางกฎหมายและศาล และศึกษาทำความเข้าใจโดยการพิจารณาวิเคราะห์เปรียบเทียบแนวความคิดเห็นของนักกฎหมายไทยและต่างประเทศ ในประเด็นปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคจากการซื้อขายรถยนต์ใหม่ โดยอาศัยหลักเหตุผลหลักความยุติธรรม และหลักการใช้การตีความ กฎหมายซื้อขาย และวิจัยข้อสรุป ข้อเสนอแนะและแนวทางของกฎหมายในเรื่องนี้ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาพบว่า มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิของผู้ซื้อในสัญญาซื้อขายรถยนต์ของประเทศเยอรมัน ประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศไทยพบว่าหลักกฎหมายแตกต่างกันเรื่องรายละเอียด เนื่องจากหลักกฎหมายไทยมีหลักกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิของผู้ซื้อในสัญญาซื้อขายรถยนต์ในเรื่องความชำรุดบกพร่องตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 472-474 ใช้บังคับเท่านั้น แต่ยังไม่มีการมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับบทบัญญัติเฉพาะที่นำมาบังคับใช้ในกรณีรถยนต์ที่ซื้อ

ขายกันนั้นเกิดความชำรุดบกพร่องเหมือนกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกาเนื่องจากกฎหมายไทยยังคงเรียกทรัพย์สินประโยชน์ของตนเองผ่านสื่อต่างๆ อยู่ แยกอธิบายออกเป็น 3 ประเทศ ดังนี้

ก. ประเทศไทย

ความชำรุดบกพร่อง หมายถึง การที่ทรัพย์สินชำรุดเสียหายจนเป็นเหตุให้เสื่อมราคา หรือเสื่อมความเหมาะสมแก่ประโยชน์อันมุ่งจะใช้เป็นปกติ ตามวิสัยของการใช้ทรัพย์สินหรือตามข้อกำหนดในสัญญา กล่าวคือ ต้องเป็นความเสียหายในเนื้อหาของวัตถุหรือทรัพย์สินนั่นเอง

ความรับผิดเพื่อชำรุดบกพร่อง คือ ความรับผิดของผู้ขายในกรณีที่ทรัพย์สินชำรุดเสียหายจนเป็นเหตุให้เสื่อมราคา หรือเสื่อมความเหมาะสมแก่ประโยชน์อันมุ่งจะใช้เป็นปกติตามวิสัยของการใช้ทรัพย์สินหรือตามข้อกำหนดในสัญญา

ความชำรุดบกพร่องจะแตกต่างกับขาดบกพร่อง เพราะชำรุดบกพร่องเป็นเรื่องที่เกิดกับตัวทรัพย์สิน โดยทรัพย์สินนั้นชำรุดเสียหาย เช่น แดก ร้าว บิ่น เสื่อมคุณภาพ เป็นต้น ซึ่งเป็นเรื่องของคุณภาพโดยตรง ส่วนการขาดบกพร่องนั้นเป็นเรื่องที่เกิดจากการที่ผู้ขายส่งมอบทรัพย์สินน้อยกว่ากำหนด ซึ่งเป็นเรื่องปริมาณ เช่น ซื้อแจกัน 10 ใบ ส่งมอบให้ 5 ใบ และไม่อาจหามาส่งให้ครบ 10 ใบได้ เป็นการส่งมอบขาดบกพร่อง แต่ถ้าซื้อแจกันลายคราม 1 ใบ ส่งมอบแบบแดกร้าวมาก็ถือว่าเป็นกรณีทรัพย์สินชำรุดบกพร่อง

ตาม ป.พ.พ. มาตรา 472 บัญญัติถึงความรับผิดของผู้ขายกรณีส่งมอบทรัพย์สินชำรุดบกพร่องไว้ว่า “ในกรณีที่ทรัพย์สินซึ่งขายนั้นชำรุดบกพร่องอย่างหนึ่งอย่างใดอันเป็นเหตุให้เสื่อมราคาหรือเสื่อมความเหมาะสมแก่ประโยชน์อันมุ่งจะใช้เป็นปกติก็ดี ประโยชน์ที่มุ่งหมายโดยสัญญาก็ดี ท่านว่าผู้ขายต้องรับผิดตามที่กล่าวมาในมาตรานี้ยอมใช้ได้ ทั้งที่ผู้ขายรู้อยู่แล้วหรือไม่รู้ว่าความชำรุดบกพร่องมีอยู่” ดังนั้น ผู้ขายต้องรับผิดในความชำรุดบกพร่องดังต่อไปนี้

1. ความชำรุดบกพร่องนั้นต้องถึงขนาดให้ทรัพย์สินที่ซื้อขายนั้นเสื่อมราคาหรือเสื่อมความเหมาะสมแก่ประโยชน์ตามปกติหรือแก่ประโยชน์ที่มุ่งหมายตามสัญญา ถ้าไม่ถึงขนาดดังกล่าวผู้ขายก็ไม่ต้องรับผิด เช่น ซื้อดอกไม้มาช่อหนึ่ง ปรากฏว่าเข้าไปหนึ่งดอก หรือซื้อรถยนต์มาหนึ่งคัน แต่สีถลอกไปนิดหนึ่ง ดังนี้ไม่ถือเป็นความชำรุดบกพร่องตาม ป.พ.พ. มาตรา 472 นี้

2. ความชำรุดบกพร่องนี้จะต้องเกิดขึ้นก่อนหรืออย่างน้อยที่สุดมีอยู่ในขณะทำสัญญาซื้อขาย ซึ่งผู้ซื้อไม่รู้ถึงความชำรุดบกพร่องนั้น ถ้าความชำรุดบกพร่องนั้นเกิดขึ้นหลังจากที่กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินตกเป็นของผู้ซื้อแล้ว ต้องพิจารณาเรื่องบาปเคราะห์ตาม ป.พ.พ. มาตรา 370 ต่อไป ซึ่งเป็นคนละเรื่องกัน

3. ความชำรุดบกพร่องนี้ ผู้ขายจะต้องรับผิดไม่ว่าจะรู้หรือไม่รู้ถึงความชำรุดบกพร่องก็ตาม ความรับผิดเพื่อความชำรุดบกพร่องเป็นเรื่องคุณสมบัติของทรัพย์สินที่ซื้อขายไม่ถูกต้องครบถ้วนตามสัญญา ไม่ทำให้สัญญาซื้อขายเป็นโมฆียะ เพียงแต่ว่าผู้ขายต้องรับผิด จึงต่างกับเรื่องความสำคัญผิดในคุณสมบัติของทรัพย์สินอันทำให้นิติกรรมตกเป็นโมฆียะ

ตาม ป.พ.พ. มาตรา 473 บัญญัติถึงกรณีที่ผู้ขายไม่ต้องรับผิดหากทรัพย์สินชำรุดบกพร่องไว้ว่า “ผู้ขายยอมไม่ต้องรับผิดในกรณีดังจะกล่าวต่อไปนี้ คือ

(1) ถ้าผู้ซื้อได้รู้อยู่แล้วแต่ในเวลาซื้อขายว่ามีความชำรุดบกพร่องหรือควรจะได้รู้เช่นนั้น หากได้ใช้ความระมัดระวังอันจะพึงคาดหมายได้แต่วิญญูชน

(2) ถ้าความชำรุดบกพร่องนั้นเป็นอันเห็นประจักษ์แล้วในเวลาส่งมอบ และผู้ซื้อรับเอาทรัพย์สินนั้นไว้โดยมิได้อึดเอื้อน

(3) ถ้าทรัพย์สินนั้นได้ขายทอดตลาด”

นอกจากนี้ ยังมีข้อยกเว้นตามสัญญาอีกด้วย บทบัญญัติเรื่องความชำรุดบกพร่อง มิใช่บทบัญญัติเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน เพราะฉะนั้น คู่สัญญา

อาจตกลงกันว่าผู้ขายไม่ต้องรับผิดชอบใดๆ เลยก็ได้ ข้อตกลงเช่นว่านี้ไม่เป็นโมฆะ นอกจากนี้ ป.พ.พ. มาตรา 483 ยังบัญญัติไว้อีกด้วยว่า “คู่สัญญาซื้อขายจะตกลงกันว่าผู้ขายไม่ต้องรับผิดชอบเพื่อความชำรุดบกพร่อง หรือเพื่อการรอนสิทธิก็ได้”

สำหรับผู้ซื้อนั้น ผู้ซื้อที่มีสิทธิดังต่อไปนี้

1. ผู้ซื้อที่มีสิทธิยึดหน่วงราคาตาม ป.พ.พ. มาตรา 488 ซึ่งบัญญัติไว้ว่า “ถ้าผู้ซื้อพบเห็นความชำรุดบกพร่องในทรัพย์สินซึ่งตนได้รับซื้อ ผู้ซื้อชอบที่จะยึดหน่วงราคาที่ยังไม่ได้ชำระไว้ได้ทั้งหมดหรือแต่บางส่วน เว้นแต่ผู้ขายจะหาประกันที่สมควรให้ได้”

2. ผู้ซื้อที่มีสิทธิบอกเลิกสัญญา

3. ผู้ซื้อที่มีสิทธิเรียกให้ผู้ขายส่งเงินคืนตามราคาที่ชำระไปแล้ว ถ้าผู้ซื้อประสงค์จะบอกเลิกสัญญา

4. ผู้ซื้อที่มีสิทธิเรียกค่าเสียหายเพื่อการอย่างอื่นอันเกิดจากการส่งมอบทรัพย์สินที่ชำรุดบกพร่อง ตัวอย่างเช่น คำพิพากษาฎีกาที่ 459/2514 ซึ่งวินิจฉัยว่า ความชำรุดบกพร่องในทรัพย์สินซึ่งขาย อันผู้ขายจะต้องรับผิดชอบต่อผู้ซื้อตาม ป.พ.พ. มาตรา 472 นั้น จะต้องเป็นความชำรุดบกพร่องที่มีอยู่ก่อนแล้ว หรือมีอยู่ในขณะทำสัญญาซื้อขายหรือในเวลาส่งมอบทรัพย์สินที่ขาย ส่วนความชำรุดบกพร่องที่มีขึ้นภายหลังผู้ขายหาต้องรับผิดชอบไม่ เครื่องปรับอากาศที่โจทก์ติดตั้งที่ภัตตาคารของจำเลยให้ความเย็นเรียบร้อยดีนับแต่เวลาติดตั้งตลอดมาไม่น้อยกว่า 3-4 เดือน แสดงให้เห็นว่าเครื่องปรับอากาศดังกล่าวมิได้มีความชำรุดบกพร่องอยู่ก่อน หรือในขณะทำสัญญาซื้อขาย หรือในเวลาส่งมอบเลย ฉะนั้นที่เครื่องปรับอากาศให้ความเย็นไม่พอในเวลาต่อมา จึงเป็นความชำรุดบกพร่องที่มีขึ้นภายหลังจากที่จำเลยได้รับมอบและใช้ประโยชน์มาไม่น้อยกว่า 3-4 เดือน โจทก์หาต้องรับผิดชอบในความชำรุดบกพร่องนี้ไม่ และด้วยเหตุนี้จำเลยจึงไม่มีสิทธิยึดหน่วงราคาที่ยังไม่ได้ชำระตามมาตรา 488 แห่งป.พ.พ.

ตามป.พ.พ. มาตรา 474 บัญญัติถึงอายุความไว้ว่า “ในข้อรับผิดชอบเพื่อชำรุดบกพร่องนั้น ท่านห้ามมิให้ฟ้องคดีเมื่อพ้นเวลาปีหนึ่งนับแต่เวลาที่ได้พบเห็นความชำรุดบกพร่อง”

ข. ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

มาตรการทางกฎหมายของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีนั้น มีการบัญญัติเกี่ยวกับลักษณะความชำรุดบกพร่องไว้ชัดเจน และมีความเหมือนกับกฎหมายไทย¹ คือ ทรัพย์สินที่ทำการซื้อขายนั้น หากไม่เหมาะสมดังที่ระบุไว้ในสัญญา หรือไม่เหมาะสมกับการใช้ตามปกติและคุณภาพดังที่ควรจะเป็นซึ่งปกติแล้วการซื้อทรัพย์สินประเภทเดียวกันควรได้ทรัพย์สินในลักษณะเดียวกันกับลักษณะที่เป็นทรัพย์สินนั้น ซึ่งในลักษณะความชำรุดบกพร่องไปมากกว่าประเทศไทย โดยได้บัญญัติความคุ้มครองกรณีความชำรุดบกพร่องเรื่องของทรัพย์สินไม่มีคุณสมบัติตามที่โฆษณาไว้ แม้แต่กรณีการคิดลดหรือคู่่มือการใช้งานหากไม่เป็นไปตามที่แสดงรายละเอียดไว้ถือว่าทรัพย์สินที่ส่งมอบนั้นชำรุดบกพร่อง ดังนั้น กฎหมายเกี่ยวกับสิทธิของผู้ซื้อตามประมวลกฎหมายแพ่งเยอรมันนั้นมีการกำหนดสิทธิของผู้ซื้อไว้อย่างแน่นอนและเป็นขั้นตอน โดยบัญญัติให้สิทธิแก่ผู้ซื้อไว้ชัดเจนในหมวดความชำรุดบกพร่องมากกว่าประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของประเทศไทยที่ต้องไปตีความตัวบทกฎหมายหรือยกบทบัญญัติมาตราอื่น ลักษณะอื่นมาปรับใช้ มีรายละเอียดสำคัญ ดังนี้²

¹ กิตติศักดิ์ ปรกติ. (2532). *ความรับผิดชอบเพื่อความชำรุดบกพร่องในสัญญาซื้อขาย*. งานวิจัยเสริมหลักสูตรของคณะนิติศาสตร์. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หน้า 39-40.

² อัจฉริยา แก้วแสงอินทร์. (2548). *สิทธิของผู้ซื้อในสัญญาซื้อขายรถยนต์ใหม่*. สารนิพนธ์นิติศาสตร์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หน้า 65.

1. เรียกให้ผู้ขายซ่อมแซมรถยนต์ที่ชำรุดบกพร่องได้ 2 ครั้ง
2. หากเรียกให้ผู้ขายซ่อมแซมรถยนต์ตามข้อ 1. แล้วไม่ได้ผล ผู้ซื้อสามารถยกเลิกสัญญาหรือขอเปลี่ยนแปลงทรัพย์สินใหม่ได้ หรือขอให้ลดราคาตามสัดส่วนได้
3. ผู้ซื้อสามารถเรียกค่าเสียหายได้

ค. ประเทศสหรัฐอเมริกา

มาตรการทางกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา มีการบัญญัติกฎหมายไว้เฉพาะต่างหาก โดยในทางกฎหมายได้กำหนดลักษณะของความชำรุดบกพร่องไม่ว่าจะเล็กน้อยหรือร้ายแรงจนถึงขนาดเป็นอันตรายต่อชีวิตของผู้ใช้รถยนต์ หากผู้ซื้อตรวจพบความชำรุดบกพร่อง ผู้ซื้อสามารถนำรถยนต์ให้ผู้ผลิตซ่อมแซมได้ ซึ่งบัญญัติไว้ในหลักกฎหมาย Lemom Law โดยกำหนดในแต่ละมลรัฐว่าให้โอกาสผู้ผลิตผู้ผลิตในการซ่อมกี่ครั้ง ซึ่งการกำหนดอาจจะกำหนดตามสาระสำคัญของการชำรุดบกพร่อง เช่น 1 ครั้งในกรณีเกิดความชำรุดบกพร่องในส่วนสาระสำคัญจนถึงขนาดทำให้ผู้ซื้อหรือผู้ใช้รถยนต์ต้องประสบอุบัติเหตุร้ายแรงจนถึงแก่ชีวิต หรือ 3 ครั้งในกรณีเกิดความชำรุดบกพร่องเพียงเล็กน้อย ซึ่งหากผู้ผลิตไม่สามารถแก้ไขส่วนที่ชำรุดบกพร่องนั้นภายในเวลาที่กำหนดซึ่งได้ได้รับประกันไว้กับผู้ซื้อ ผู้ซื้อสามารถใช้สิทธิเปลี่ยนรถยนต์คันใหม่ในรุ่นเดียวกันหรือจะขอปรับลดราคาตามความเหมาะสม หรือหักค่าเสื่อมราคา เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิเคราะห์ปัญหากฎหมายในการคุ้มครองสิทธิของผู้ซื้อในสัญญาซื้อขายรถยนต์ พบว่า ความชำรุดบกพร่องตามกฎหมายไทยบัญญัติไว้ในมาตรา 472 มีใจความสำคัญว่า "... ผู้ขายต้องรับผิดชอบ..." โดยมีได้ระบุว่าผู้ขายต้องรับผิดชอบอย่างไร ดังนั้น จึงเป็นที่มาของการตีความกฎหมายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของประเทศไทย ผู้ศึกษาวิจัยจึงขอเสนอแนะให้แก้ไขประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของประเทศไทย ดังนี้

1. ควรกำหนดลักษณะความชำรุดบกพร่องในตัวทรัพย์สินที่ชำรุดบกพร่อง ควรครอบคลุมถึงทรัพย์สินที่ไม่มีคุณสมบัติตามที่ผู้ขายได้โฆษณาไว้ รวมถึงกรณีที่ผู้ขายจัดทำคู่มือบกพร่องไม่สามารถทำให้ผู้ซื้อเข้าใจถึงวิธีการและขั้นตอนในการใช้ทรัพย์สินนั้นๆ เพื่ออุดช่องว่างของกฎหมายไทยและแก้ไขปัญหาในการตีความกฎหมายเพื่อคุ้มครองผู้ซื้อให้ได้รับความเป็นธรรม

2. ควรบัญญัติสิทธิของผู้ซื้อ กรณีที่เกิดความชำรุดบกพร่อง ดังนี้

สิทธิเรียกให้ผู้ขายซ่อมแซมทรัพย์สินที่ชำรุดบกพร่อง หากผู้ขายไม่สามารถซ่อมแซมแก้ไขได้ ควรกำหนดว่าผู้ขายต้องรับผิดชอบอย่างไรตามหลักกฎหมายของประเทศเยอรมันที่ระบุความรับผิดชอบของผู้ขายไว้อย่างชัดเจนมีรายละเอียดสำคัญคือ สามารถเรียกให้ผู้ขายซ่อมแซมรถยนต์ที่ชำรุดบกพร่องได้ 2 ครั้ง หากเรียกให้ผู้ขายซ่อมแซมรถยนต์ที่ชำรุดบกพร่องจำนวน 2 ครั้งแล้วไม่ได้ผล ผู้ซื้อสามารถยกเลิกสัญญาหรือขอเปลี่ยนแปลงทรัพย์สินใหม่ได้ หรือขอให้ลดราคาตามสัดส่วนได้หรือผู้ซื้อสามารถเรียกค่าเสียหายได้รวมถึงค่าใช้จ่ายที่ผู้ซื้อต้องเสียไปเพราะเหตุทรัพย์สินที่ซื้อเกิดความชำรุดบกพร่อง อาทิ ค่าขนส่ง ค่าแรงงาน ค่าเล่าเรียน ค่าใช้จ่ายในการฟ้องคดี ค่าเสียหายที่เกิดต่อร่างกายหรือจิตใจของผู้ซื้อ

3. ควรมีการเพิ่มบทบัญญัติสิทธิของผู้ซื้อในกรณีที่ผู้ซื้อพบความชำรุดบกพร่องในหมวดความรับผิดชอบเพื่อความชำรุดบกพร่อง ตามลำดับสิทธิของผู้ซื้อ ดังนี้

- 1) สิทธิในการนำทรัพย์สินที่ซื้อเข้าซ่อมแซม หากผู้ขายไม่สามารถซ่อมแซมหรือแก้ไขทรัพย์สินดังกล่าวได้ภายใน 3 ครั้ง หรือซ่อมแซมแก้ไขได้ 1 ครั้ง กรณีที่เป็นอันตรายแก่ความปลอดภัยในชีวิตและร่างกาย

2) สิทธิให้ผู้ซื้อสามารถเปลี่ยนทรัพย์สินที่ชำระครบพร้อมได้ แต่ต้องดำเนินการตามข้อ 1) ก่อน เพื่อคุ้มครองผู้ซื้อ และผู้ขายหรือผู้ผลิตจะได้มีมาตรฐานในการตรวจสอบสินค้าให้มากขึ้น โดยไม่ต้องผลักราคาให้ผู้ซื้อมากเกินไป

3) สิทธิในการลดราคาซื้อขาย เมื่อพบความชำระครบพร้อมโดยกำหนดอัตราการลดราคาให้ชัดเจนโดยไม่ต้องให้ตีความตามความเสียหายที่ผู้ซื้อได้รับ

4) สิทธิในการบอกเลิกสัญญา แต่ต้องมีเงื่อนไขว่าได้กระทำการตามข้อ 1) แล้ว

5) สิทธิในการเรียกค่าเสียหายเนื่องจากทรัพย์สินเกิดความชำระครบพร้อม เช่น ค่าขนส่ง ค่าแรงงาน ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการฟ้องคดี และค่าเสียหายอื่นๆ ที่เกิดจากความชำระครบพร้อม

4. เสนอเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 472 วรรคสอง ดังนี้
วรรคสอง “นอกจากสิทธิดังที่กล่าวมาตามวรรคหนึ่งแล้ว ผู้ซื้อที่มีสิทธิเรียกให้ผู้ขายดำเนินการทรัพย์สินซึ่งขายนั้นชำระครบพร้อม คือ

(1) สิทธิเรียกให้ผู้ขายซ่อมแซมทรัพย์สินที่ซื้อที่เกิดจากความชำระครบพร้อม หากผู้ขายซ่อมแซมหรือแก้ไข จำนวน 3 ครั้ง ไม่สามารถซ่อมแซมได้โดยวิธีปกติทั่วไปหรือตามประเพณีที่ถือปฏิบัติกันมา ผู้ซื้อที่มีสิทธิเรียกให้ผู้ขายดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามข้อ (2)-(5) ทันที

(2) สิทธิในการขอเปลี่ยนทรัพย์สินที่ซื้อใหม่ หากดำเนินการใช้สิทธิตามข้อ (1) แล้วผู้ขายไม่สามารถซ่อมแซมหรือแก้ไขได้ ผู้ซื้อสามารถส่งมอบทรัพย์สินคืนแก่ผู้ขายและนำบทบัญญัติตามกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 369 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

(3) สิทธิในการขอลดราคาซื้อขาย

(4) สิทธิเลิกสัญญา

(5) สิทธิในการเรียกค่าเสียหายที่เกิดจากกรณีทรัพย์สินเกิดความชำระครบพร้อม

ทั้งนี้ การใช้สิทธิตามวรรคสอง ท่านว่า ความชำระครบพร้อมต้องเกิดจากผู้ขาย และผู้ขายต้องรับผิดชอบ ทั้งที่ผู้ขายรู้อยู่แล้วหรือไม่รู้ว่าความชำระครบพร้อมมีอยู่ เว้นแต่จะกำหนดเป็นอย่างอื่น

เอกสารอ้างอิง

ขุนประเสริฐ ศุภมาตรา. (2499). *หลักกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วย ซื้อขาย แลกเปลี่ยน ให้เช่าทรัพย์สิน เช่าซื้อ อ่างแรงงาน อ่างทำของ รับขน*. พระนคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ขวัญชัย สันตสว่าง. (9 ธันวาคม 2537). *กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค*. คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ม.ป.ท..

ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนสานต์. *การคุ้มครองผู้บริโภคในการใช้สินค้าและบริการ*. กรุงเทพฯ: นิติบรรณาการ.

ปรีดี เกษมทรัพย์. (2515). *คำบรรยายหลักกฎหมายแพ่งทั่วไป ชุด 1*. กรุงเทพฯ: ไทยสังฆภัณฑ์ การพิมพ์.

ประพนธ์ ศาตะมาน, ไพจิตร ปุญญพันธ์. (2543). *คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะซื้อขาย* (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพฯ: นิติบรรณาการ.

ไพฑูริศ เอกจริยกร. (2545). *คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะซื้อขาย แลกเปลี่ยน ให้* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.

- มานิตย์ จุมปา. (2554). **คำอธิบายกฎหมายความรับผิดชอบที่เกิดจากสินค้าไม่ปลอดภัย** (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิษณุ เครืองาม. (2540). **คำอธิบายกฎหมายว่าด้วย ชื่อขาย แลกเปลี่ยน ให้**. กรุงเทพฯ: นิติบรรณาการ.
- ศันท์กรณ์ (จำปี) โสทธิพันธุ์. (2552). **คำอธิบายกฎหมายนิติกรรม-สัญญา** (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- ศรีราชา เจริญพานิช. (2543). **เอกสารประกอบการสอนชุดวิชากฎหมายพาณิชย์ 1** (พิมพ์ครั้งที่ 18). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สุนทร มณีสวัสดิ์ และปิยะนุช โปตะวานิช. **กฎหมายแพ่ง 1** หน่วยที่ 1-8. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2542
- สุขุม สุนนิตย์. (2540). **คำอธิบายกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค** (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุขุม สุนนิตย์. (2540). **คำอธิบายกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค** (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) (2541). **การคุ้มครองผู้บริโภค**. กรุงเทพฯ: ออฟเซ็ท ครีเอชั่น. **วิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์**
- ธรรมรัตน์ ลิ้มกุลพงษ์. (2545). **มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองผู้บริโภคจากการซื้อขายและเช่าซื้อขายยนต์ใหม่**. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ปัญญา ด่านพัฒนามงคล. (2537). **ความรับผิดชอบเพื่อความชำรุดบกพร่องในสัญญาซื้อขาย**. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. คณะนิติศาสตร์.
- สุทธินีย์ บริสุทธิธรรม. (2554). **มาตรการการเรียกคืนราคาในการคุ้มครองผู้บริโภค**. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. คณะนิติศาสตร์.
- อิทธิพร แก้วทิพย์. (2539). **“ปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522”** วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- อัจฉริยา แก้วแสงอินทร์. (2548). **สิทธิของผู้ซื้อในสัญญาซื้อขายรถยนต์ใหม่**. สารนิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ต่างประเทศ

Article 9 (a) (b) ของ EC Directive 85/374/EEC ให้นิยามความเสียหายไว้ว่า หมายถึง “...damage caused by death or by personal injuries; damage to, or destruction of, any item of property other than the defective product itself. ”

Earn W. Kitner, Primer On The Law of Deceptive Practices, **A Guide for Business** 2nd ed., (N.Y. : Macmillan Publishing, 1993), p. 326.

Gordon Borrie and Aubrey L. Diamond, The Consumer, Society and the Law (London : Mac Gibbon & KV, 1964), pp. 15-49.

Jordan v. Sunnyslope Appliance Propane & Plumbing Supplies Company, 660 P.2d 1236 (1983).

R. Robert Rosenberg and others, po. Cit., p. 288.

R.Robert Rosenberg, John E. Whitcraft, Gordon W. Brown, Understanding Business and Consumer Law (GregDevision/Mc: Graw-Hill Book Company} 1979) ,p. 286

The Federal Trade Commission’s Used Car Rule, 1998. [File://A:\a Dealer’s Guide to the Used Car Rule in USA. htm.p. 1.](#)